

[Udenrigsministeren.]

endog forstås således, at såfremt ingen præcisering er sket, er domstolen kompetent til at behandle en klage mod en stat, der har anerkendt domstolens kompetence, selv om sagen indbringes af en stat, der ikke på tilsvarende måde har anerkendt domstolens kompetence. For ikke at risikere at blive indstævnet for domstolen af stater, der ikke selv havde villet underkaste sig dennes afgørelser, havde andre stater derfor præciseret gensidighedsbetingelsen i deres anerkendelseserklæringer. Af de 14 lande, der i dag har anerkendt menneskerettighedsdomstolens kompetence, har i alt 11 afgivet anerkendelse på betingelse af gensidighed.

Ved fornyelsen af anerkendelseserklæringen i 1962 var man på dansk hold i øvrigt blevet bekendt med de første sager, som var blevet pådømt af menneskerettighedsdomstolen. En af disse sager gav anledning til overvejelse af, hvorvidt en stat — efter at hele proceduren for kommissionen efter en mangeårig og sagkyndig behandling er blevet ført til ende, uden at kommissionen har statueret nogen overtrædelse af menneskerettighedskonventionen — under alle omstændigheder bør kunne indklages af kommissionen for domstolen. Da man ikke dengang turde udelukke, at en bekræftende besvarelse af dette spørgsmål i særlige tilfælde ville kunne virke mindre rimeligt, og da man var opmærksom på, at flere medlemsstater havde formuleret deres gensidighedsforbehold på en måde, der syntes også at indebære et hertil sigtende forbehold, fandt man det rigtigst at formulere den danske anerkendelseserklæring således, at man ikke på forhånd var afskåret fra i givet fald at få dette kompetencespørgsmål prøvet af domstolen.

4. Da menneskerettighedskommissionen sidste sommer havde besluttet sig til at indbringe sin rapport i sagerne Kjeldsen, Busk Madsen og Pedersen for menneskerettighedsdomstolen, gjorde regeringens jurister opmærksom på baggrunden for udformningen af gensidighedsbetingelsen i den danske anerkendelse, således som refereret i det foregående.

En nærmere undersøgelse gjorde det klart, at der her var tale om et problem, som var af principiel interesse, også af hensyn til eventuelle senere sager for domsto-

len. I det foreliggende tilfælde er det første gang, Danmark er inddraget i en sag for menneskerettighedsdomstolen, og det er derfor af principiel betydning, at omfanget af Danmarks forpligtelse til at underkaste sig domstolens jurisdiktion allerede nu bliver klarlagt. Domstolens afgørelser er som bekendt bindende for danske myndigheder, herunder folketinget. Det bemærkes, at spørgsmålet er omtvistet, og at domstolen, der i knap tyve år kun har behandlet omkring 14 sager, ikke hidtil har haft anledning til at tage stilling til sådanne gensidighedsbetingelsers rækkevidde.

Skulle domstolen komme til det resultat, at gensidighedsbetingelsen kun gælder for sager mellem stater og ikke for de sager, der er indbragt af kommissionen på grundlag af enkeltpersoners klager, vil regeringen naturligvis tage afgørelsen til efterretning.

Af *Wilhelm* (VS) til indenrigsministeren (8/1 76):

„Vil ministeren drage omsorg for, at proceduren omkring værnepligtiges overførelse til civilt arbejde ændres, således at kravet om, at to vidner skal bekræfte baggrunden for den værnepligtiges begæring frafaldes, og at en mundtlig tilkendegivelse på sessionen anses for en rettidigt fremsat begæring, samt at en tilkendegivelse af, at militær tjeneste er uforenelig med den pågældendes samvittighed, anses for tilstrækkelig begrundelse, som ikke kræver yderligere uddybning?“

(Spm. nr. 221).

Begrundelse.

Så sent som i december 1975 er en ung mand ved retten i Slagelse blevet idømt 14 dages ubetinget hæfte for forhold, som når det kommer til stykket, i værste fald bunder i ukendskab til den omtalte procedure, kombineret med det hæderlige synspunkt, at ingen kan bevidne éns samvittighedsgrunde.

Hvad angår spørgsmålets første punkt, skal det bemærkes, at kravet om to vidner, så vidt det ses, ikke stilles i selve loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde (nr. 187 af 20. maj 1933), men er rent administrativt bestemt. Det skal endvidere bemærkes, at kravet er indført på et tidspunkt, hvor sessionsalderen var adskillige